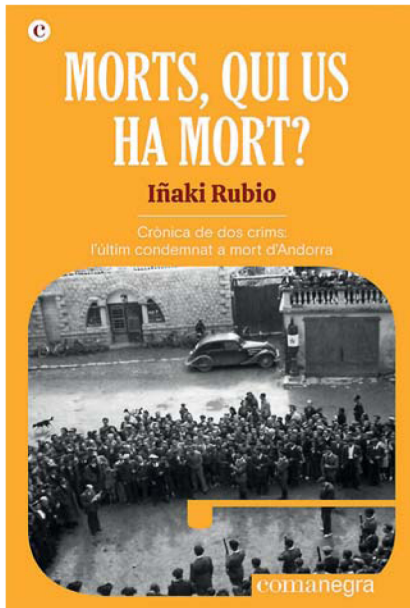

Tria personal

per Vicenç Llorca

Iñaki Rubio

Morts, qui us ha mort?

Comanegra, Barcelona, 2021.

El 1983, Antoni Morell abordava a *Set lletanies de mort* un dels episodis més colpidors de la història de l'Andorra contemporània: el darrer cop que es dictaminava la pena de mort a un acusat, el 1943. Amb una distància temporal de gairebé tres dècades respecte al llibre de Morell, l'escriptor andorrà Iñaki Rubio (Barcelona, 1974) torna a aquest episodi a través de *Morts, qui us ha mort?* Rubio es va donar a conèixer en solitari amb el llibre de narracions *Trencadís. L'últim llibre de Frederic Picàbia* (2011). Cal destacar que el 2015 va publicar *L'altre costat del mirall*, obra guanyadora del L Premi Recull de narració Joaquim Ruyra de Blanes

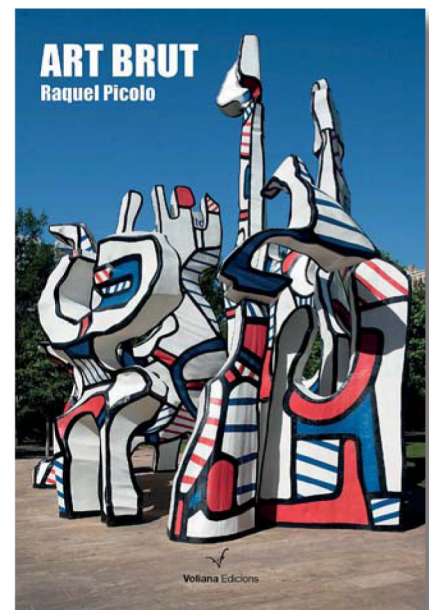
(2014). Enguany ha editat també *Bestiari pirinenc*.

El primer que cal destacar és que a *Morts, qui us ha mort?* l'autor renuncia al narrador omniscient per abordar directament el tema des de la perspectiva d'un cronista, ja que no busca «la versemblança, sinó la veritat». D'aquesta manera, escriu capítols relativament curts que s'estructuren en dues parts: «La primera mort» i «La segona mort», a les quals cal afegir un prefaci i un epíleg. Rubio, convençut que, com diu Gonçalo M. Tavares, «estudiar el misteri és augmentar el misteri», exposa els fets, allò que se sap, i relata allò que només pot recrear a partir d'un conjunt de perplexitats. L'efecte és interessant i suscita una intriga que fa que el lector s'enganxi a aquesta fórmula de novel·la reportatge.

La història és la de l'ajusticiament a mort de Pere Areny, de Cal Gastó, acusat d'assassinar el seu germà, Antoni Areny. L'anàlisi del que va succeir realment i el perquè d'una sentència a mort tan contundent i ràpida després de molt de temps sense haver-se'n dictaminat cap al país provoquen l'aprofundiment literari de Rubio, que caracteritza amb força els personatges, bé siguin principals, secundaris o possibles testimonis directes o indirectes del que va passar. I ho du a terme en el marc d'una Andorra encara rural que veia amenaçada la seva neutralitat i pau històriques en plena Segona Guerra Mundial. En aquest sentit, destaca el capítol «El primer nazi»,

una descripció vigorosa de l'actuació dels nazis al Principat.

Amb un bon treball literari i documental, Iñaki Rubio reïx a exposar amb interès la història d'un fratricidi que va commocionar la societat de l'època i que esdevé tot un símbol del pas de l'Andorra rural tradicional a la nova Andorra contemporània. Sens dubte, un gran pas endavant en la trajectòria de l'autor.

Raquel Pícolo

Art brut

Voliana, Argentona, 2021.

Coneixíem de Raquel Pícolo (Estèrri, 1961) dos llibres de contes: *La nit als armaris* i *Cròniques de Kaneai*. També, i com a fruit de la seva tasca al davant de tallers d'escriptura creativa